

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Cu privire la criza agricolă. — Primele începuturi bancare în Jugoslavia. — Henry Ford, economiile și supraproducțiunea. — *Cronica:* Director la Banca Națională a României. Numerele indice. Directorul General al R. M. S., dl Stan Vidrișchin a demisionat.

Cu privire la criza agricolă.

Părerile interesante ale dlui ing. Gh. Brânduș, cuprinse în articolul Dsale: „Conceptii paradoxale” (apărut în No. 52/1930 al acestei reviste), mă îndeamnă să adaug unele observațiuni în legătură cu criza agricolă.

Între greșelile guvernanților noștri de după războiu, și ale căror urmări ne fac să suferim atât de mult acum, amintim aci deocamdată numai confuzia premiselor, din cari ei au tras concluziile lor greșite. — Am făcut reforme economice din considerațiuni sociale și politice, ca: exproprierea, introducerea celor 8 ore de lucru în industrie, și toate reformele ultra moderne muncitorești, cari cu toatele au handicapat producția, într'un timp, când țara noastră trebuia să se consolideze înlăuntru, și să-și câștige rolul economic cuvenit în afară. — Și viceversa s'au făcut reforme politice și sociale din motive economice, rău înțelese, reforma electorală, cu luptele-i deșănțate, etc. etc. Am intensificat viața și luptele politice, — acest adevăr trebuie repetat la fiecare ocazie dată, — disconsiderând problemele economice și sociale, cari erau urmările păcii încheiate la terminarea războiului european. Am adunat în calea progresului nostru un noian de probleme epocale, pe cari le-am lăsat nerezolvite, ba pe cari le-am mai complicat

noi singuri. Între astfel de împrejurări s'a dezvoltat politicianismul ignorant și sfidător, cu clientela-i parazită, care alimentează până la absurd biurocrațismul distrugător de energii.

Este curios că teoreticienii noștri, sunt de părerea că la noi nu se poate preconiza drept deslegare a crizei, sporirea producției. Fabricantul american de automobile Ford spune însă, că acolo unde e belșug nu poate fi criză; producția trebuie să tindă la reducerea șeselor ei, însă acordând totuși cele mai mari salare; produsele trebuie ieftinite, până la puterea de cumpărare a consumatorilor și chiar din însăși clasa lucrătorilor trebuie făcută o clientelă de consum sigur. Principiile dividendelor și tantiemelor grase, bazate pe privilegiu și pe exploatarea clasei muncitorești, azi nu sunt numai antisociale ci și antieconomice.

Am avut ocazia să aud, de exemplu că la o analiză chimică s'a fost constatat, că un grâu bănățean de 80 kgme greutate hectolitrică, a arătat mai puțin conținut de gluten, decât un grâu basarabean de 74 kgme greutate. Și atunci mi-am pus întrebarea, cum vom putea noi să ne luptăm cu concurența internațională, în valorificarea producției agricole, când știm, câte progrese a făcut agricultura în țările apusene și în America, unde mecanizarea și industrializarea agriculturii a dat drept rezultat, nu numai cantitativ ci și calitativ, o recoltă superioară. Noi producem cereale nu numai de o calitate inferioară, ci unii „economisti” preconizează acum și restrângerea cantitativă, — ori după ce avem și o producție agricolă așa zicând uniformă:

grâu, porumb și orz, — și de slabă calitate, renunțăm la raționalizarea culturii pământului, pentru ca să lăsăm ocupație suficientă pe seama țăranimei, pentru ca să nu creiem șomeri agricoli, etc; nu facem nimic serios pentru raționalizarea măcar a valorificării acestei producțiuni: standardizare, silozuri, îmbunătățirea transporturilor, etc. și atunci ne mai mirăm că din criza agriculturii, se dezvoltă o criză socială, cu incalculabile urmări!

Progresele uriașe ce le-a făcut mecanizarea oricărei producții, fie industriale ori agricole, ne-a adus la convingerea, că cea mai scumpă energie, folosită în producție este cea a brațului uman. Ori agricultura noastră, atât de primitivă încă în activitatea ei, folosește tocmai această energie scumpă și încă într'un mod uimitor de risipitor. Țăranul nostru lucrează pe an 4—5 luni, cheltuind aproape numai asemenea energie scumpă, iar restul timpului îl pierde cu lucruri de nimica sau în repaos oriental. Ori după afirmațiunile foarte serioase ale aceluiaș H. Ford, toată munca câmpului, mecanizată, este nu numai mai ieftină, ci în 4 săptămâni poate fi terminat tot ce un agricultor lucrează un an, adică 52 săptămâni. Cu alte cuvinte acolo se câștigă 48 săptămâni, timp întrebunțabil pentru alte scopuri ale producției. Din durata unui an țăranul nostru muncește a 13-a parte, și din produsul acestei munci, de o lună, voiește să trăiască un an, când producțiile agriculturii se ieftinesc continuu, iar ale industriei cresc.

Între astfel de condițiuni țăranul nostru trebuie să dea din toate punctele de vedere îndărăpt; rodul muncii lui va fi concurat la el acasă, de agricultura mecanizată și raționalizată, chiar și a Americii atât de îndepărtată de noi.

Trebuie să fim pas nu numai cu progresele țărilor învecinate, ci și chiar cu ale continentelor îndepărtate. Tehnica face pași uriași în dezvoltarea ei fenomenală, și ne constrânge să intrăm vrând nevrând în ritmul vremii; altcum ne condamnăm singuri unei robii economice dictată de complexitatea vieții economice, care se extinde tot mai mult, până va cuprinde întreagă suprafața globului ca și o unitate organică, care va disconsi-

dera frontierele politice ale țărilor. Țările, cari se vor și încadra în acest organism, vor fi capabile de progres; cele cari vor disconsidera aceste adevăruri, continuând o politică de struț, vor sărăci, vor rămâne îndărăptul altora, și-și vor pierde cu vremea orice independență.

Verax.

Primele începuturi bancare în Jugoslavia.

Vecinul nostru din Sud-Vest prezintă multe asemănări cu procesul, care s'a dezvoltat la noi în domeniul economic. Faptul nu este o simplă coincidență numai. Ca și România, Jugoslavia a gemut secolii de-a rândul sub stăpânire streină. O viață economică unitară în provinciile dominate de diverse state streine nu a fost deci cu putință.

Dar nu numai atât. Viața economică a diverselor provinciilor, pe lângă că nu a fost unitară, nu a putut fi nici independentă de aceea a statului căreia aparțineau. Multe fire, duceau dela centru spre provincie, și, iarăși, multe altele duceau dela provincie spre acest centru strein. Întreprinderi importante erau finanțate de instituții, cari își aveau sediul pe teritoriul, care astăzi nu face parte din acel al statului jugoslav sau român.

O viață economică regulată progresivă, independentă și deci destul de puternică pentru a putea trăi și fără ajutor strein, nu a putut exista însă și din alte motive. Dacă încercăm să ne împrăștiăm istoria noastră proprie vom găsi o serie nesfârșită de războaie, când cu Turcii (mai ales cu Turcii), când cu Polonii, cu Ungurii, apoi lupte destul de des repetate între Principatele române chiar.

Jugoslavia nu a fost nici ea cruțată de războaie. Belgradul și Nisul au fost deseori teatre de războiu între creștini și Turci. Ori, un progres economic nu poate fi realizat decât în vremuri de liniște.

Prima bancă sârbească înființată pe teritoriul sârbesc a luat naștere în anul 1869. Această instituție în urma unor afaceri greșit conduse a fost nevoită să închidă ghișeurile la câțiva ani de existență numai, pentru a lua ființă din nou abia după anul 1878 (data congresului din Berlin care a asigurat o deplină independență Serbiei).

În Croația primul institut bancar s'a înființat în anul 1846 („Prima casă de păstrare Croată“ din Zagreb). Această bancă este cea mai veche instituție financiară înființată în Croația cu un ca-

pital național. Căci a mai fost înființată și o altă bancă, cu 26 ani înaintea „Primei casse de păstrare croate” din Zagreb, în anul 1820, dar aceasta își datorește fondarea capitalului strein (german).

În secolul al XIX (a doua jumătate în special) pe teritoriul Croației și al Sloveniei s'au înființat multe instituții provinciale, cari au înflorit până în primul deceniu al secolului al XX-lea datorită faptului, că agricultorii erau greu îndatorăți. Spre sfârșitul primului deceniu al secolului nostru, instituțiile principale din Zagreb, prin filialele și agenturile lor, au început o concurență importantă, acordând împrumuturi cu dobânzi scăzute și silit astfel și băncile provinciale să facă acelaș lucru. Această concurență a atras clientela băncilor provinciale. În decursul războiului țărăni și-au plătit datorită, cei cari au făcut bani și-au depus paralele la bănci mari în cari aveau încredere. Astfel băncile din provincie s'au văzut nevoite să se afilieze băncilor mari pentru a-și salva existența.

Pe teritoriul fostului regat sârb nu a existat o viață bancară până în anul 1869. Creditele se acordau înainte din partea comercianților, particularilor, cămătarilor. În anul 1862 s'a înființat o Administrație de fonduri „Uprava fondova”, în baza fondurilor și averilor școalelor, bisericilor etc., care primea depuneri de o parte și acorda împrumuturi de altă parte, pe realități. Această încercare a fost primul început de organizare bancară.

După aceasta a urmat, la anul 1869, fondarea „Primei bănci sârbești”, despre care am amintit.

S'au înființat apoi multe alte instituții bancare mici, fără o deosebită importanță. Ele realizează totuși un scop: ajută dezvoltarea economiei, a comerțului și industriei locale.

În Slovenia și Dalmația se formează bănci după exemplul austro-ungar; cooperativele iau o dezvoltare importantă.

Anul 1918 rupe cu tradiția veche. Jugoslavia de azi ia ființă. Terenul de activitate al băncilor jugoslave, restrâns până în acest timp, se lărgeste considerabil. Întreaga industrie a statului jugoslav, comerțul, agricultura, toate ramurile de producție trebuiesc alimentate cu capital. În plus: războiul mondial a distrus o bună parte din gospodăria, acestea trebuiau refăcute. Și băncile au început să finanțeze comerț, industrie, agricultură. În industrie au suferit oarecari pierderi, dar industria jugoslavă numai datorită sacrificiilor băncilor a fost în stare să se pună în picioare și să îndeplinească trebuințele interne. Capitalul de bază al întreprinderilor jugoslave

e în bună parte național, pe această bază poate urma și o suprapunere de capital strein.

Depunerile la băncile din Jugoslavia întrec suma de Dinari 12 miliarde. Datorită faptului, că s'au rezervat sume importante pentru finanțarea exportului, se observă astăzi o oarecare abundență de capital la bănci.

Jugoslavia are și ea un institut de emisiune: „Banca Națională a regatului jugoslav”. Acest institut a realizat în decurs de 5 ani neîntrerupt o stabilitate faptică a Dinarului la 9, 125 fr. elvețieni 100 Dinari.

O altă instituție de stat este „Cassa de Păstrare a Poștei”.

Există și o „Bancă hipotecară de stat”, care a luat naștere din vechea „Administrație a fondurilor bisericilor, școalelor” etc.

Deasemenea în anii de după războiu s'au pus bazele unei „Bănci privilegiate pentru industrie”, care a dat frumoase rezultate.

În anul 1929 s'a înființat „Banca agrară privilegiată” cu un capital de 700 milioane de Dinari și cu scopul de a acorda credite pe termen lung cu dobândă mică.

În Jugoslavia există cea 700 bănci. Evident foarte multe dintre ele sunt bănci mici. Totuși dacă s'ar realiza o concentrație bancară importantă lor nu ar fi neglijabilă.

La aceste bănci capitalul strein își are și el partea lui. Capitalul național sub formă de depuneri spre fructificare în special, se urecă și el, după cum am mai amintit, la suma de peste 12 miliarde Dinari.

Henry Ford, economiile și supraproducțiunea.

Henry Ford, regele automobilului, despre care un conferențiar american, în trecăt prin România, a afirmat, că este un om foarte simplu, sărac cu duhul, scrie. Scrie cărți, volume întregi, în materie economică, și scrie articole de jurnal. Ceeace e și mai interesant: scrie bine, ba chiar frumos.

Părerile lui Ford asupra situației actuale economice sunt interesante și au stârnit mare valvă în lume, poate tocmai prin faptul, că sunt extrem de originale.

Omul care s'a ridicat din pătura de jos la o treaptă ideală, socială ca și materială; omul care în tinerețea lui a fost și el sărac, iar astăzi dispune de averi, această excepție, rară în ochii noștri a Europeanilor, are păreri cu totul opuse raționamentului nostru în materie de economie.

Ford a dat dovadă prin fapte că este cineva. Pentru Ford munca e o a doua scriptură, dacă nu chiar cea dintâi. Drept aceea părerile lui trebuie să se bucure de un respect oare care în ochii semenilor săi.

Ford este aderentul teoriei consumului maxim și a producției maxime. În scrierile sale cele mai noi Ford este un dușman al spiritului de economie, pentru că, după părerea lui, aceasta împiedică progresul.

Poate, învățătura lui Ford să fie o învățătură potrivită pentru o țară, care prin mijloacele sale proprii de producție, poate să-și satisfacă singură trebuințele proprii, cum e America (Statele Unite), bunăoară. Poate. Dar nu trebuie să uităm, că Ford este și unul dintre cei mai mari industriași ai lumii, care din propagarea spiritului de economie nu poate să tragă vre-un folos.

Iată ce spune un scriitor francez, Jacques Banville, despre noul său volum apărut:

Cel mai remarcabil lucru în această operă, este, că Ford nu e tulburat un moment de socialism. Destgur că n'a citit „Capitalul” lui Karl Marx.

Școala socialistă germană inventase faimoasa lege de aramă a salariilor, care era aptă pentru a arunca pe lucrător în disperare și în revoltă, întru cât tindea să demonstreze, că soarta lui nu poate, în regim capitalist, să primească nicio îmbunătățire. Este adevărat, că prin experiență, legea de aramă s'a dovedit destul de moale. Salariile nu s'au menținut în mod inexorabil la nivelul just necesar, ca lucrătorul să nu moară de foame. Nu e nevoie să te duci în America. Ajunge să te plimbi pe ulițele noastre, să observi, să compari cu ce se vedea altădată spre a constata — dacă n'ar fi decât în privința îmbrăcămintei — că lucrătorul are ceva mai mult decât minimumul de trai.

Când ai citit pe Ford, nu mai poți să spui, ca Vigny, că omul judecând asupra ursitei sale, „vede înfrigurat, pe umărul său gol, scrisoarea socială scrisă cu fierul”.

Noua lege a salariilor nu mai este de aramă. Este de mătase și de aur. Și de altfel, demonstrația nu este nouă, chiar Ford pune în ea și mai multă pigoare. Sunt teoreme ca ale lui Karl Marx. Interesul industriei și al industriașului cere ca salariile să fie urcate și zilele de lucru scurte, pentru ca lucrătorul să aibă timp să cheltuiască ce câștigă. Axiomă: „Cea mai mare parte din mărfuri sunt consumate de cei care le produc”. Corolarul: „Săptămâna scurtă este inevitabilă pentru că, fără ea, țara n'or putea să-și absoarbă producția și să-și mențină prosperitatea”.

Ford fabrică automobile. Es zilnic câteva mii din uzinele sale. Câte ar ești dacă singurii cumpărători ar fi miliardarii? Ori multă lume care nu este capitalistă, și chiar în Statele-Unite lucrătorii au mica lor mașină. Ca să aibă una n'ajunge să aibă numai mijloace s'o cumpere, chiar în rate, și s'o pună în mișcare. Li trebuie și timp să se servească de ea, lucru ce nu s'ar întâmpla dacă lucrătorul ar fi ținut la atelier din zori până'n seară. Altă axiomă: „Acolo unde oamenii lucrează mereu, aproape fără odihnă, se cumpără foarte puțin”. Și încă o propoziție, care n'are nevoie să fie demonstrată: „Ţi satisfaci nevoile când le încerci și le simți, mai ales în orele de odihnă”. Unul care ar lucra 15 ore pe zi nu ar cere decât de mâncare și de dormit. Presupunând că ne-am întoarce numai la ziua de 10 ore, numeroase nevoi n'ar mai fi simțite și s'ar vedea stingându-se o lume întreagă de industrii și comerțuri.

Ideia aceasta a și fost tradusă sub o formă ingenioasă. Un negustor de vinuri spumoase asistă la o întrunire electorală, unde candidatul socialist strigă: „Trebuie, ca lucrătorul să poată bea în toate zilele șampaniei!”. Negustorul de vinuri aplaudă cel dintâi și mai tare ca toată lumea.

Ceeace este foarte adevărat și foarte drept în teoria lui Ford este că acest progres — cele mai mari salarii pentru mai puține ore de muncă — se face dela el singur „în mod progresiv”, pentru că s'a putut înfăptui prin chiar desvoltarea bogăției generale. Ce este posibil astăzi, n'ar fi fost acum 150 de ani. Astfel — și este o observațiune care s'a mai făcut — încât ameliorările soartei omenești ce se atribue democrației, sunt datorite îmbogățirii popoarelor. Democrația într'o țară săracă nu împiedică sărăcia. China este republică și totuși nenorocitul chinez continuă să facă meseria de vită de cărat, pentru o plată mizerabilă. Legi ca cele ale asigurărilor sociale se bazează și ele pe calcule de capitalizare, adică pe ipoteze după care capitalurile ar crește fără întrerupere, ceeace nu este posibil decât dacă nu sunt distruse în vre-un moment oarecare pentru că s'a anticipat asupra resurselor și mijloacelor.

Cel mai ingenios capitol al lui Ford, este acela unde stabilește, că trebuie să odihne, ca să nu fie șomaj. Dacă sunt în acest moment trei milioane de șomeri în Statele-Unite, se spune chiar că cinci, să fie pentru că ziua de lucru este încă prea lungă? Aici lipsește explicația. Să fie tot pentru că americanii n'au consumat îndeajuns? Ford are o pagină plină de farmec și foarte nostimă contra spiritului de șgârcerie. Este o

satiră a avariției de un moralist industrial: „Se consideră că este o economie să te uiți în casa ta la un obiect până când va fi complet uzat“. Uzura pe care o imprimi bieteii ființe omești, care trebuie să se servească de el, nu contează. Asta nu este economie. Este extravagantă... Casele noastre și feliurile noastre de a trăi, sunt încă prea influențate de tradițiile lumii vechi. În tinerețea noastră, am cunoscut oameni care își purtau hainele până când se făceau verzi și complet uzate. Și se zice că asta este economie. Genul acesta de economie e cel care se opunea progresului“.

Ford nu e pentru sistemul pălăriei vechi a lui Ludovic XI și a burghezului francez. El neagă aproape utilitatea, economiei, spre a menține capitalismul și a-i îngădui dezvoltarea continuă, ca și cum capitalismul nu ar trăi decât din schimburi mereu crescânde și s'ar scuti de capital, care nu poate dura el însuși decât prin mijloacele ce l-au format, adică din partea câtorva oameni mai prevăzători și mai „albiniști“ decât ceilalți, prin un refuz voluntar de a-și da anumite satisfacțiuni. Atunci în progres, chiar conceput după Ford (care nu și-ar fi dezvoltat uzinele dacă n'ar fi cheltuit toate beneficiile), cel econom este corpul de armată sacrificat.

Dar să-l lăsăm pe Henry Ford să ne vorbească, el însuși:

„Se spune foarte adeseori, că supraproducția ar fi cauza crizei economice mondiale. Funestă greșală de cugetare! Nu există supraproducție în lumea noastră, există numai o lipsă în puterea de cumpărare!“

„O stare de suprasaturație cu mărfuri și-ar putea face apariția numai atunci, când toți oamenii ar fi împărțișiți din toate bunurile, pe care le-ar putea întrebuința pentru satisfacerea trebuințelor lor de orice fel, și deci, pentru a se bucura de întreaga frumusețe și de tot confortul, ce-l oferă viața“.

„Câtă deosebire între starea de azi și între o asemenea stare ideală! Cer și pământ! Problema timpurilor noastre nu constă deci în a împiedeca o pretinsă supraproducțiune, ci tocmai dimpotrivă: prin metode de producțiune îmbunătățite (perfecționate) și din ce în ce mai eficiente să creiăm noi trebuințe. Act, adecă în ghicirea trebuințelor latente, pentru cercuri largi și în deșteptarea acestora, act este adevărata problemă a conducătorilor industriei și economiei, care nu trebuie să se mulțumească numai cu satisfacerea trebuințelor apărute deja, în mod public, la lumina zilei“.

„Noi, cei din America, am făcut experiența, că singura metodă posibilă pentru înviorarea

vieții economice consistă în menținerea salarelor la un nivel ridicat în vreme ce prețurile mărfurilor trebuie stabilite cât mai jos. Din contră prin reducerea salarelor și ridicarea prețurilor niciodată nu a fost învinsă o depresiune economică. Tot așa de puțin a fost vreodată învinsă o depresiune cu acele economii false, care în realitate constituiesc cea mai supărătoare risipă“.

„Înseamnă că faci într'adevăr economii, când întrebuințezi și pe mai departe o mașină, numai pentru motivul că o ai deja, cu toate că o altă mașină, nouă, îți lucrează mai bine și mai eficient?“

„Tot astfel și în viața privată: Faci într'adevăr economii, purtând un rând de haine până când devine sur și ros pe toate părțile, în vreme ce un costum nou — e lucru știut doar — prezintă ocazia unei ținute cu totul deosebite și în felul acesta poate mijloci cu toate alte șanse?“

„Înseamnă că faci economii plătind muncitorii cât mai slab posibil, reducându-le prin aceasta puterea lor de cumpărare și de consum, în loc de a lucra tocmai invers, stimulând mereu producțiunea prin puterea de cumpărare mărită a salariatului?“

„Este într'adevăr economic“ să-ți calculezi „câștiguri“ mari și astfel să strâmtorești „răspândirea bunurilor, vânzarea produselor.“

„Toate acestea nu sunt în realitate decât risipă!“

„Despre sărăcie se vorbește adeseori ca despre un fel de sfântă învățătură, cu toate că sărăcia nu e nici ceeace se predică despre ea, nici o virtute nu este și nici măcar o stare de lucruri, care să nu poată fi schimbată, ci, pur și simplu, o manifestare bolnăvicioasă a societății, care însă e vindecabilă, ca orice îmbolnăvire a unui organism“.

„Firește, sărăcia se vindecă numai prin muncă, nici decum prin speculă“.

„În general, se impune într'un mod din ce în ce mai evident, că munca este singurul mijloc pentru câștigarea banului, iar specula, care pe mulți dintre noi, Americani ca și Europeni, ne-a sustras pe un timp îndelungat dela o muncă productivă, rămâne infructuoasă, deoarece specula consistă numai în deplasarea raporturilor de posesiune, ea nu crează valori.“

„O conducere economică experimentată și serioasă, căreia să nu-i scape nici un moment frânelor din mână, o conducere economică, care să se ocupe în fiecare zi cu perfecționarea și ieftinirea produselor și care prin augmentarea puterii de cumpărare a masselor să asigure și augmentarea desfacerii, va fi în stare, fără îndoielă, să stăpânească orice manifestare de de-

prestare (economică). Setea de mărfuri a oamenilor, voința lor pusă în slujba muncii și foarte îndreptățită lor așteptare a unei vieți mai bune, acestea — este ferma mea convingere — se vor traduce în fapt, în ciuda tuturor învățăturilor false.

CRONICA.

Director la Banca Națională a României, în locul dlui Atanasiu, a cărui mandat a expirat, a fost numit senatorul guvernamental dl *Adrian Ofoiu*, director la Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Cluj.

Numerele indice. În Decembrie anul trecut procesul îmbunătățirii traiului a progresat și în țara noastră. Indexul de scumpete a scăzut sub 50. Conform tabloului publicat de „Argus” s’au scumpit în Decembrie 1930, față de August 1916: Alimentele de 52.26 ori, îmbrăcămintea de 61.27 ori. Diversele de 35.97 ori, iar media prețului

tuturor mărfurilor a fost în Decembrie 1930 de 49.83 ori mai mare decât în August 1916 și cu 5% sub media din luna Noembrie 1930.

*

Directorul General Stan Vidrighin a demisionat din postul de director general al R. M. S. Drept despăgubire va primi o sumă egală salariului său pe 1930, de Lei 3.240.000—, din care n’a încasat decât Lei 2.460.000.

Depozitul mașinilor de scris
„REMINGTON”
„DACIA TRAIANĂ”, SIBIU.

Tot aici se mai află:

Scala despre timbrele de 0.132% și de imp. proporțional de 1.32%. Prețul Lei 20.—

„VIITORUL” Bancă de credit și economii, Iara, Jud. Turda.

CONVOCARE

Domniile acționari ai institutului „VIITORUL” Bancă de credit și economii, Iara, Jud. Turda, sunt invitați la

la a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în localul institutului, în ziua de (Sâmbătă) 31 Ianuarie 1931, orele 3 d. m., cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale;
2. Raportul anual al Cons. de adm., Bilanțul și Contul Profit & Pierdere și raportul Comitetului de censored;
3. Descărcarea Consiliului de administrație și Comitetului de Censored;
4. Distribuirea beneficiului net;
5. Fixarea marcelor de prezență;
6. Alegerea Comitetului de censored și eventual a Comitetului de administrație;
7. Eventuale propuneri.

I a r a, 12 Ianuarie 1931.

Consiliul de administrație.

„INSOȚIREA DE CREDIT“ Daneș, jud. Târnava-Mare.

CONVOCARE.

În înțelesul art. 20 din statute, membrii „INSOȚIRII DE CREDIT“ din Daneș Jud. Târnava-Mare, se invită la

a XXI-a adunare generală ordinară

ce se va ține Luni 2 Februarie 1931 ora 14, în școala primară din comuna Daneș.

Ordinea de zi:

1. Bilanțul anului 1930 și raportul Consiliului de Administrație despre gestiunea anului 1930;
2. Raportul Consiliului de Censori, despre mersul afacerilor și examinarea bilanțului;
3. Propuneri privitoare la repartizarea venitului curat de Lei 41.637;
4. Alegerea suplinitoare a Consiliului de censori;
5. Propuneri.

Activ.	Contul Bilanț la 31 Decembrie 1930.		Pasiv.		
	Lei	b.			
Cassa în numerar	11.877	—	Capital de cvote	280.300	—
Imprumuturi	2.562,629	—	Fondul de rezervă	125.043	—
Depuneri la bănci	226.513	—	Depuneri spre fructificare	2.227,989	—
			Imprumuturi în Cont Curent	83.058	—
			Interese anticipate	43.000	—
			Venit curat	41.637	—
	2.801,019	—		2.801,019	—

Debit.	Contul Profit și Pierdere.		Credit.		
	Lei	b.			
Interese la depuneri spre fructificare	221.060	—	Interese dela împrumuturi	363.500	—
Impozite	24.731	—	Provizii diverse	8.934	—
Remuneratii	41.400	—			
Interese la Cont Curent	14.847	—			
Chirie	1.500	—			
Spese de administrație	26.690	—			
Porto postal	569	—			
Venit curat	41.637	—			
	372.434	—		372.434	—

Daneș, la 31 Decembrie 1930.

ss. Pompiliu E. Constantin, director.

ss. Ioan Bendorjean, casier.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Ioan Tilicea 91, președinte.

ss. Nicolae Tătar, vicepreședinte.

ss. Iustin Medrea.

ss. Sebastian Șoneriu.

ss. Nicolae Tilicea 64.

Subsemnatul Consiliu de censori, conturile prezente, le-am aflat în deplină regulă, exacte și în concordanță cu registrele institutului, purtate corect. Deci Vă propunem a da absolutorul Consiliului de administrație și Consiliului de censori pe anul de gestiune 1930.

Daneș, la 11 Ianuarie 1931.

CONSILIUL DE CENSORI:

ss. Nicolae Bendorjean 239, președinte.

ss. Ioan Mosora 93, vicepreș.

ss. Ambrozie Cristea 340.

ss. Dr. Ilarie Holom.

ss. Ioan Bendorjean.

ss. Nicolae Constantin 59.

ss. Emanoil Medrea.

„Banca Poporală“

Societate Anonimă de Credit, Industrie și Comerț, în Dej.

CONVOCARE

la

a XXX-a adunare generală ordinară

a „BĂNCII POPORALE“, Societate Anonimă de Credit, Industrie și Comerț, în Dej, care se va ține la 27 ianuarie 1931 orele 11 a. m., în localul societății din Dej.

Obiectele:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație, prezentarea Bilanțului, Contului Profit și Pierderi și propunerea Consiliului de Administrație referitoare la distribuirea beneficiului net de pe anul 1930.
2. Stabilirea jetoanelor pentru membrii Consiliului de Administrație.
3. Eventuale propuneri.

Dej, la 10 ianuarie 1931.

Consiliul de administrație.

Active.		Bilanț general, la 31 Decembrie 1930.		Pasive.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa	1.172.717	—	Capital social	6.000.000	—
Cambii simple	15.878.875	—	Fond de rezervă	1.365.000	—
Cambii cu acop. ipotecară	11.622.600	—	Fond pt. creanțe dubtoase	814.606	—
Imprumut ipotecar	187.750	—	Fond de pensii	588.300	—
Conturi-curente	378.883	—	Fond cultural S. Rus	100.000	—
Efecte	185.300	—	Depuneri spre fructificare	11.318.782	—
Realități	57.348	—	Depozite	209.450	—
Acțiunile fondului de pensii	400.000	—	Reescompt la Banca Națională a României	6.970.900	—
Depuneri proprii	301.694	—	Bănci	352.731	—
Gajuri B. N. R.	20.000	—	Dividende nereclamate	105.582	—
Efecte spre încasare	430.178	—	Deponenți de efecte spre încasare	430.178	—
Gajuri	1.497.050	—	Deponenți de gajuri	1.497.050	—
Mobilier	1	—	Creditori	82.204	—
			Interese transitoare	767.100	—
			Profit net	1.530.513	—
				32.132.396	—
				32.132.396	—

*) Cu dotația anului 1930 fondurile fac Lei 3.129.406

Pierderi.		Profit și Pierderi, la 31 Decembrie 1930.		Profit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Interese de depuneri	1.403.156	—	Interese	3.471.651	—
Interese de fonduri	98.300	—	Comisioane	2.114.636	—
Interese de reescont	659.121	—			
Interese de conto-curent	196.537	—			
Salare etc.	758.525	—			
Spese	185.563	—			
Chirie	60.000	—			
Impozite	731.572	—			
Amortismente	13.000	—			
Profit net	1.530.513	—			
				5.586.287	—
				5.586.287	—

Dej, la 31 Decembrie 1930.

Pentru contabilitate: ss. Ioan Pisău, contabil autorizat

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Simion Rus, dir. gen. ss. Ioan D. Târnița ss. Dr. Ioan Mezei ss. Dr. Iosif Boca ss. Dr. Valer Hango
 ss. Dr. Iosif Pușcașiu ss. Marius Peculea.

COMITETUL DE CENSORI:

L-am revizuit și l-am aflat corect.

ss. Teodor Bohățel ss. Teodor Purdean ss. Teodor Guțiu ss. Ing. Valer Filip
 ss. Dr. Iosif Orza ss. Ioan Anca, expert contabil.

Tiparul Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană“, Sibiu.